



zal zijn, wiens inhoud en betekenis op een bepaald terrein of mogelijk zelfs op elk terrein, men hoger aanslaat dan eigen kennis en mogelijkheid tot oordelen.

Een voorbeeld? Neem een dokter. Deze kan u veel verbieden, regels opleggen enz. De patient zal dan niet vragen: dokter, hoe komt u er **eigenlijk** toe op deze wijze mijn leven te willen verknoeien? Men probeert altans datgene te doen, wat de dokter voorschrijft.

Dit is een vorm van gezag, gebaseerd op uw waardering voor de kennis van de arts, terwijl u bovendien aanneemt, dat alles, wat hij u oplegt, voor uw eigen bestwil werd opgelegd.

Besef, dat gezag nimmer geheel redeloos is. Er is een aanvaarding van node, die meer omvat dan vage emoties. Wanneer iemand u b.v. -zegt, dat het noodzakelijk is de belastingen te verhogen, dan zult u willen weten waarom.

Stel dat het antwoord luidt, dat er steeds meer uitgaven noodzakelijk blijken te zijn in de kommunale sector - om de gangbare term te gebruiken. Stel nu, dat u niet weet, wat die kommunale sektor is, terwijl u bovendien het gevoel hebt, dat de persoon in kwestie niet geheel betrouwbaar is en bovendien zelf op uw kosten meer verdient, dan hij waard is. Gevolg: u zult proberen de eisen te bestrijden en gelukt u dit niet, dan zult u in ieder geval de belastingen zoveel mogelijk ontduiken.

De persoon in kwestie heeft dan kennelijk geen gezag. Hij zal in dit geval echter wel beschikken over een bepaald machtsapparaat. Wat betekent dat u niet zonder meer kunt zeggen: Ik doe niet mee, ik betaal niet.

U betaalt dat wel, maar zo weinig mogelijk. Uw reden: de konsekwenties, die aan een algehele weigering verbonden zouden zijn. Realiseer u nu, dat dergelijke konsekwenties niet uit u-zelf voortkomen en daarom geen betrekking hebben op een gezagsrelatie, maar eerder alleen machtsverhoudingen uitdrukken.

De functie van het gezag in de samenleving was en is altijd nog: het vormen en bepalen van de samenhang in de gemeenschap. Waar geen gezag is, is geen werkelijke vrije ordening en discipline mogelijk.

Waar deze beiden ontbreken, valt de gemeenschap uiteen. Er zal natuurlijk altijd weer iemand moeten zijn in een gemeenschap, die het voor het zeggen heeft. Iemand moet de kennis en vaardigheid bezitten om beslissingen te nemen. Mensen hebben steeds weer behoefte aan een mens, die zij kunnen vertrouwen en die hen in geval van twijfel zegt, hoe te handelen, wat dient te gebeuren enz. Macht kan een eenvormig gedrag afdwingen, maar werkelijk gezag maakt het een ieder mogelijk op zijn wijze de konklusies en beslissingen te parafraseren en zo een eigen bijdrage tot de gehele ontwikkeling te leveren.

Reeds in de oudheid beseften men, dat, wanneer mensen te samen op jacht gaan, er één van hen zal moeten zijn, die de jacht indeelt, beslist waar men die zal houden, welke taak elk van de jagers heeft.

Zou een dergelijke leiding ontbreken, dan is de kans groot, dat de meeste jagers wel iets schieten, maar daarna, bijkomende in het ziekenhuis, ontdekken, dat zij niet het wild, maar elkaar hebben aangeschoten.

Het is duidelijk: wat er ook gebeurt, wat wij ook doen, ergens

zal er iemand moeten zijn, die beslissingen kan nemen, die de samenwerking kan bepalen. Daarbij is het van groot belang, dat allen voldoende vertrouwen hebben in degene, die de leiding heeft om diens beslissingen te aanvaarden.

Het klinkt de moderne mensen vreemd in de oren, wanneer gesteld wordt, zoals bij de militairen, dat je een gegeven bevel eerst moet uitvoeren en dan eerst moogt protesteren. Dit klinkt velen in de oren of men stelt: laat je nu eerst maar eens braaf doodschieten en wanneer je dat dan niet bevalt, kun je nog altijd komen klagen.

Feitelijk liggen de zaken als volgt: Er is iemand, die alle acties van de troepen en alle behoeften, die een leger heeft, kan overzien. Deze man is de bevelvoerder. Hij heeft zijn specialisten, die elk voor zich over hun eigen vak zeer veel weten.

Een specialist dient op zijn eigen gebied gezag te hebben, dus de kennis en de persoonlijkheid, waardoor hij op voor anderen aanvaardbare wijze duidelijk kan maken: zo is het en niet anders.

De anderen in een dergelijke groep plus hun leider zullen de uitspraken van een specialist als waardevol aanvaarden, omdat de specialist tegenover hen gezag heeft op zijn eigen gebied.

Naarmate men minder overzicht heeft over het geheel en minder bekend is met alle specialismen, dus de noodzakelijke kennis, zal men in grotere mate moeten aanvaarden, dat hetgeen anderen zeggen en beslissen juist is.

Zolang je begrijpt, dat het nodig is, zul je als mens ook wel gezag aanvaarden. Een leger zonder gezag kan niet werkelijk zinvol bestaan. Dit gaat zover, dat zelfs wanneer lagere officieren niet in staat blijken hun soldaten en ondergeschikten vertrouwen in hun persoon en oordeel in te boezemen, de doelmatigheid van het optreden van een eenheid sterk afneemt. Waar soldaten geen vertrouwen hebben in hun leiders, heeft een leger weinig zin: het is alleen maar een machtstructuur, waarin de trouw van ondergeschikten gekocht kan worden, maar waarin niemand bereid is enig risico te lopen, wanneer dit te vermijden is.

Ook in een leger, zoals in elke maatschappelijke groep, is eenheid, samenwerking, bereidheid, om te samen zaken te volvoeren, die niet allen volledig kunnen overzien, datgene, waarop het voor een doelmatig functioneren aankomt.

Oorspronkelijk waren macht en gezag hetzelfde. Maar naarmate de mensen in grotere gemeenschappen gaan samenleven, zien wij een steeds verdergaande splitsing tussen macht en gezag.

De macht wordt wereldlijk, terwijl het gezag gaat berusten bij wijzen en priesters. De reden is in het begin: de priester staat het dichtste bij het onbekende, bij de godheid. De machthebber kan wel beslissingen nemen, maar hij zal uiteindelijk nooit tegen de godheid op kunnen. Daarom zal een machthebber, die aan de macht wil blijven, een expert nodig hebben, die duidelijk maakt "wat de god toelaatbaar acht of wenst". De mensen zullen uit angst voor de goden de bevelen van de priesters aanvaarden en volbrengen, zelfs indien dit tegen de wapens en middelen van de machthebber ingaan betekent. Daarom berust het gezag bij de - ongewapende en schijnbaar zeer kwetsbare - priesters.

Deze basis van de verhoudingen blijft door de tijden heen gelijk. Wij behoeven niet te vechten over de vraag, of een man danwel een vrouw het grootste gezag heeft. Dit is afhankelijk van omstandigheden.

Wij kennen op uw wereld gezinsvormen, waarbij de vrouw het werkelijke hoofd van het gezin is, ook naar buitentoe. Wat dan betekent, dat de vrouw voor het gezin verplichtingen aan kan gaan en ook verder uitmaakt, wat er gebeurt.

In andere landen neemt de man een dergelijke plaats in. Ook in deze gezinnen is een goede samenwerking tussen man en vrouw mogelijk. Maar niet zo in de landen, waarin in deze dagen en de man en de vrouw proberen voor het gezin de dienst uit te maken. Het resultaat is dan gemeenlijk, dat men het huwelijk uitmaakt, danwel elkaar het leven onmogelijk maakt. Maar het gezin betekent dan verder niet veel meer.

Zelfs in het gezin speelt de kwestie van gezag: Vertrouwen is noodzakelijk, zonder dit kan het gezin niet functioneren, is geen redelijke functieverdeling tussen gezinsleden mogelijk en kan gezag binnen het gezin niet bestaan, waar geen vertrouwen heerst, dat een delegeren van macht, een delen van een of meer aansprakelijkheden mogelijk maakt.

Ik neem aan, dat dit zover voor u allen aanvaardbaar is. Wij zullen nu eens zien, wat men in de wereld van het begrip gezag gemaakt heeft.

Bij toename van aantallen in de samenleving heeft men in steeds toenemende mate het gezag, dat allen aanvaarden door hun vertrouwen in een mens, onafhankelijk willen maken door de regels en waarden, die het gezag naar buitentoe uit moeten maken, toe te vertrouwen aan papier.

Men heeft de mensen toegeroepen: dit is de wet, dit is het enige wettige gezag. Daarbij is menselijkheid, plooibaarheid, het vermogen tot het snel nemen van juiste beslissingen, niet meer van belang. Het gezag is gelegen in de regels, die op papier staan.

Mogelijk doet deze mentaliteit u voornamelijk denken aan fantasiefiguren, zoals Bromsnor, maar ik kan u verzekeren, dat een dergelijke mentaliteit veel voorkomt in de kringen van degenen, die zich als gezagsgetrouw beschouwen: Dezen redeneren: Het staat in de wet, het staat op papier, dus is dit juist en is alles, wat daaruit voortvloeit zonder meer juist en goed. Wat natuurlijk een onzinnige instelling is.

Een mens, die veel weet, kan op alle omstandigheden reageren en kan zelfs zijn eigen rechtsverhoudingen steeds weer aanpassen aan hetgeen nodig is. Bovendien weet zo iemand, dat hij het vertrouwen van de anderen geniet, zodat zijn optreden in feite altijd een gezamenlijke beslissing betekent, zelfs wanneer een man of vrouw, of enkele personen, de feitelijke beslissingen nemen en in alle ontwikkelingen de toon aangeven.

Indien men echter een dergelijke aanvaarding door allen of een overgrote meerderheid niet kan bereiken en daarom zijn beslissingen niet terzake en zonder meer neemt, maar zich baseert op papieren regels en wetten, is het werkelijke gezag dood.

Kortom: wetten betekenen geen gezag, ook al denkt men dit wel. Men meent zijn gezag aan de wet te kunnen ontlenen. Dat klopt niet. Men kan zijn macht ontlenen aan de wet, of aan een machtstructuur, die in stand wordt gehouden aan de hand van papieren wetten. Ja.

Maar wanneer men in de wet blijft geloven en deze in alle omstandigheden blijft handhaven volgens de letter, zal men ten aanzien van de feiten steeds meer tekort schieten, daardoor steeds minder het vertrouwen genieten van anderen en zo in feite geen gezag meer bezitten, zelfs indien men dit eens had.

Nogmaals: gezag is persoonlijk. Wanneer u bij uw handelen niet geleid wordt door de wet, maar u gebonden acht aan de letter van de wet, zo zult u nooit juist genoeg kunnen reageren om het vertrouwen van anderen te behouden.

Beschaam je echter steeds weer het vertrouwen van anderen, dan valt niet alleen je gezag over die anderen weg, maar wordt er ook een antithese geboren: nu zullen de anderen, juist omdat u hun vertrouwen beschaamd heeft, ook aanvallen op die punten, waarop u gelijk hebt, zodat een verzet tegen u en uw beselingen onjuist is en het verzet dus zeker niet terecht bestaat. Verlies van gezag betekent het wekken van weerstanden op elk terrein. Je kunt in de ogen van anderen geen goed meer doen en kunt je invloed alleen nog handhaven door gebruik van geweld, dat ook volgens uw eigen begrippen niet bepaald rechtvaardig is.

Voor mij persoonlijk sprekende meen ik dan ook, dat het de taak van een werkelijk gezag is met een minimum aan vastliggende regelingen te werken. Nogmaals: hoe meer men het gedrag en de mogelijkheden zowel als plichten van alle medemens op papier probeert vast te leggen en te reglementeren, hoe minder leefbaar men de maatschappij maakt en hoe minder werkelijk gezag nog kan bestaan.

Ik stel: In de huidige maatschappij heerst een gezagscrisis. Deze is voornamelijk te danken aan het feit, dat men de leiding van de gemeenschap niet baseert op personen, die het vertrouwen van allen hebben, maar op papieren stellingen, beloften en principes, die in feite het papier niet eens waard zijn, waarop zij gedrukt werden.

U wordt niet meer geregeerd door een spontane aanvaarding van het weten, de kennis, de juistheid van gedrag van personen - of die aanvaarding terecht of ten onrechte bestaat is van geen belang in dit argument - maar u wordt geregeerd door lege stellingen en beloften, die op papier bestaan, maar in uw eigen werkelijkheid geen rol kunnen spelen. Dit betekent, dat u automatisch tegenstander bent van dit gezag en u aan de bepaling hierdoor zult trachten te onttrekken, zover dit maar mogelijk is.

Een gezagscrisis ontstaat op het ogenblik, dat een machtsstructuur een zodanig vaste vorm aanneemt, dat zij geen voldoende wendbaarheid meer bezit. De reacties worden steeds trager. Het "gezag" maakt het zichzelf onmogelijk slagvaardig te reageren op ontwikkelingen. De enige mogelijkheid, toch enigszins rekening te houden, met hetgeen onder de mensen leeft, is dan het steeds weer anders interpreteren van een en dezelfde papieren wet, wat de geloofwaardigheid daarvan niet ten goede komt.

In de rechtsspraak zien wij in uw dagen vele voorbeelden van dergelijke interpretaties, die in feite voor niemand bevredigend werken en alle respect voor de wet als zodanig steeds meer doen verdwijnen.

Dit steeds weer aangepast uitleggen van de wet houdt in, dat niemand beslissingen volgens die wet zal respecteren, maar

alle middelen zal gebruiken, om zijn eigen belangen en inzichten, ook ondanks of zelfs tegen die wet in te handhaven.

Een oordeel, volgens de wet opgelegd, zal dan niet meer als recht worden gevoeld, maar eerder als een onrechtmatige aantasting van eigen rechten en vrijheid. Met als gevolg een steeds toenemende overtreding van steeds meer wetten door steeds meer leden van de gemeenschap.

Waartoe dit voeren kan, kunt u mogelijk nog duidelijker zien in de politiek. Een groot deel van uw land is, zoals het zelf beweert, progressief van instelling. Dit loopt van de zeer christelijke via de christelijke en socialistische tot de kommunistische en pacifistische kringen toe.

Steeds meer leuzen omtrent de rechten, waardigheid van de mens klinken. Maar zij krijgen eerst zin, wanneer zij ook waar worden gemaakt.

U hebt een regering, die dergelijke beloften en kreten nooit waar zal kunnen maken. Zij beweert, dat u geduld moet hebben, maar de praktijk wijst uit, dat ook deze regering zich door steeds meer grotere en kleinere belangengroepen eenvoudig laat sturen in een bepaalde richting, zonder zelf voldoende inhoud te bezitten, om de juiste weg, zoals die eens werd geschetst, te blijven volgen.

Zeker, het gaat daarbij om een weg en ontwikkeling, waarmee niet een ieder het evenzeer eens zal zijn. Maar toch voelt een ieder aan, dat er inderdaad snel verdragende beslissingen genomen dienen te worden, zonder stemmentellerij of veel gepraat. Iedereen beseft, dat het belangrijk is in deze tijd steeds weer snel de knoop door te hakken. Elke beslissing, zelfs een onjuiste, is in deze dagen beter dan het steeds weer uitstellen van beslissingen.

Maar ja, het is geen wonder, dat er in uw land zoveel spaarbanken zijn, want uw volk bestaat kennelijk voornamelijk uit kool en geitspaarders. Vooral wanneer men meent enige macht te hebben of enig gezag uit te kunnen oefenen. Wat betekent, dat in uw land het gezag omschreven kan worden als een sop, dat de kool niet waard is.

Wees eerlijk: kunt u werkelijk een regering vertrouwen, die haar beloften nooit waar maakt? Kun je mensen vertrouwen, die maar steeds weer u vertellen, hoe goed zij doen voor u, wat zij eens, bij hun verkiezing, u beloofd hebben, vooral niet te doen?

Het is duidelijk, dat niemand hierin werkelijk vertrouwen heeft. Wat er op neerkomt, dat niemand werkelijk achter een dergelijke regering of partij zal staan, behalve de dwaas, die niet beseft, wat er aan de hand is.

Dit betekent weer, dat de gehele gemeenschap in uw land uiteenvalt in kleine belangengroepen, die elk voor zich zich voortdurend afvragen, hoe en met welke middelen zij de regering er toe kunnen bewegen haar gedrag in het voordeel van de eigen groep te wijzigen. Opvallend is daarbij, dat niemand het gezag van de regering groot genoeg acht om haar beslissingen te aanvaarden, terwijl men steeds minder de gemeenschap als een geheel schijnt te kunnen beleven. Wel handhaaft men een oude structuur, maar men probeert die gelijktijdig aan te tasten. Van grote wijsheid is geen sprake, vertrouwen is en in feite niet meer. Dit betekent, dat het bestuursapparaat in uw land

steeds minder werkelijk gezag heeft en voortdurend moet kiezen tussen een toegeven tegen eigen beter weten in, of een gebruiken van geweld om eigen zin tegen allen in door te zetten.

Men koos steeds weer voor toegeeflijkheid, wat tot gevolg heeft, dat uw land reeds zoveel alleen voor zich werkende groepen heeft van voldoende omvang, wat zelfs het gebruiken van machtsmiddelen steeds moeilijker zal maken.

Anders gezegd: wat men niet door vertrouwen in de eigen persoon kan bereiken in uw land, zal men maar zeer moeizaam door het gebruiken van geweren en gummiknuppels door kunnen zetten.

Het gevolg is een toenemende halfslachtigheid in elk opzicht, die u rond u bij alle instanties en groepen in toenemende mate kunt konstateren.

Wat betekent, dat er niemand in uw land is, die over voldoende gezag beschikt om het volk ook zonder van buitenkomende noodzaken te verenigen tot een werkelijke gemeenschap. Toch zijn er voorbeelden genoeg bekend van personen, die op een gegeven ogenblik een dergelijk gezag wel bezaten.

Ik denk b.v. aan Churchill, kort voor en kort na de battle of Britain. Hij heeft vele tegenstanders, zijn persoonlijkheid is zeker niet vlekkeloos. Volgens sommigen, die wel eens gelijk kunnen hebben, was de man net zo slecht en gewetenloos als zijn tegenstanders. Wat overigens op dit internationale niveau zeker geen uitzondering vormt.

Deze man echter was in staat een ieder door zijn persoonlijkheid tot een gevoel van eenheid te bewegen en de door hem uitgestippelde gedragslijn te doen volgen.

Het ging hierbij niet om een bepaalde politieke overtuiging. Eerder voelde men de uitspraken van deze man aan als de enig juiste voorstelling van zaken, zodat je je daaraan dan maar moest houden, wat het je ook kostte.

Dat deze man beslissingen heeft genomen, die van weinig respect voor het menselijk leven getuigden en later aangevallen zouden worden, zoals zijn beslissing om Coventry niet te ontruimen, ofschoon men tijdig tevoren wist, dat dit zou worden aangevallen met de grootste middelen, staat buiten kijf. Maar zelfs indien dit op het ogenblik in kwestie bekend zou zijn geworden, zouden de mensen hem toch gevolgd zijn in de overtuiging, dat op dat ogenblik deze beslissing de enig juiste moest zijn. De man had werkelijk gezag.

Een ander voorbeeld is De Gaulle. Wanneer deze sprak, waren het niet alleen zijn volgelingen, de gaullisten, die zijn uitspraken en woorden respecteerden. Ook zijn tegenstanders beseften, dat, gezien van uit zijn standpunt, de man gelijk had en juist handelde. Daarom had hij zelfs tegenover zijn bestrijders gezag. Men had het gevoel, dat deze man wist, wat hij deed. Men kon het daarmee dan verder eens zijn of niet, maar zijn snelle beslissingen, zijn koppig volhouden, bezorgden hem zelfs het respect van b.v. de kommunisten. Men twijfelde ook niet aan zijn deskundigheid.

Dit maakt duidelijk, wat je in deze dagen onder gezag kunt verstaan en tevens wordt reeds enigszins duidelijk, wat de functie van het gezag in uw wereld is.

De functie van gezag in uw wereld is het steeds weer

scheppen van een brandpunt, waardoor de acties van zeer vele personen voldoende gelijkgericht kunnen worden. Dit om zo grote resultaten mogelijk te maken.

Ik denk niet, dat iedereen dit met mij eens zal zijn. Ik kan mij zelfs voorstellen, dat er mensen zullen zijn, die uitroepen: Wij moeten eerst eens alle gezag afbreken.

Ik voel persoonlijk veel voor een anarchie. Een anarchie erkent geen gezag. Toch zullen ook daarin op de duur gezagscentra ontstaan. Dezen zullen dan alleen op persoonlijkheid en deskundigheid gebaseerd kunnen zijn. Maar voor het zover is, is er maar één ding: Verdedig jezelf, want niemand anders doet het. Zorg voor jezelf, want niemand anders doet het. Dat is de uiterste konsekwentie.

Vanuit mijn standpunt is dit geen onredelijke benadering. Ik denk bij mijzelf: wanneer je niet in staat bent om wapenbezit te onderdrukken in een gemeenschap, dan moet je dit volgens mij ook vrijstellen, zodat een ieder zich kan bewapenen en een ieder zich met wapens zal kunnen oefenen. Dan zal een ieder ook werkelijk in staat kunnen worden gesteld, zo nodig zichzelf te verdedigen.

Want zoals het nu in de meeste landen, gaat zie je wel, dat een je verdedigen steeds minder mogelijk wordt: De mensen, die gezagsgetrouw zijn - zoals dat heet - bewapenen zich niet, want dit is immers verboden. Degenen, die van een ieder willen profiteren en zich van wet, macht en gezag niet veel aantrekken, zullen zich echter wel bewapenen. Verbod tot het dragen van wapens is dus in feite alleen een nadeel voor degenen, die zich aan wet en geldende orde willen houden.

Gezag maakt samenwerking eerst mogelijk, dit stelde ik reeds. Maar orde, ordening, zijn eerst mogelijk, wanneer ook sprake is van discipline. Wat wil zeggen, dat men zich vrijwillig aan bepaalde beperkingen van vrijheid, handelen en streven zal dienen te binden.

Het is duidelijk, dat vooral bij een grotere gemeenschap er sprake zal moeten zijn van afspraken, waaraan allen zich dienen te houden. Om een voorbeeld te geven, dat waar gebeurd is:

Een man pleegt doodslag. Hij wordt als psychisch gestoord beschouwd, krijgt geen lange gevangenisstraf, maar krijgt tbr. Na een drietal jaren komt de man weer in vrijheid. Hij is volgens de deskundigen voldoende aangepast aan de maatschappij.

Binnen vier weken begaat die man weer doodslag. Hij wordt nu niet onmiddellijk gegrepen en pleegt nog in twee gevallen zware mishandeling.

De man wordt gevat en voorgebracht. Er komt een attest waaruit blijkt, dat de man psychisch niet normaal is. Hij krijgt t.b.r. Na 1½ jaar wordt hij weer, nu met proefverlof, losgelaten op de maatschappij. Na 3 weken maakt hij zich schuldig aan verkrachting, gevolgd door een poging tot moord, die niet slaagt.

De man wordt wederom tot tbr veroordeeld. Ik kan met het verhaal verder gaan. Deze man heeft tot nu toe reeds 5 maal tbr. gekregen. Dit gebeurde in uw land.

Er zijn wetten: afspraken, waarbij doodslag e.d. binnen uw gemeenschap niet aanvaardbaar worden gesteld. De vraag die ik nu stel is: Kan men een dergelijke benadering van deze zeer



agressieve figuur nog reeel noemen?

Men stelt, dat de man psychisch gestoord is. Daarmede, zo vindt men, moet je rekening houden. Mij best. Maar wanneer men deze man de eerste keer afdoende aan het verkeer met de gemeenschap onttrokken zou hebben, waren er waarschijnlijk 3 levens gespaard gebleven, t.m. een man was een lichte vermindering bespaard en t.m. één vrouw zou waarschijnlijk toch wel wat gelukkiger door het leven zijn gegaan.

Wanneer je regels hebt gesteld, dien je de mogelijke gevolgen voor de gemeenschap als geheel mede in calculeren. Wat is hier dan de juiste oplossing?

Indien je een ieder zijn recht wilt geven, moog je in feite niemand veroordelen. Want een ieder die het slachtoffer van een misdaad wordt, zal daaraan indirect zelf schuldig kunnen worden geacht, omdat hij immers die misdaad niet voorkomen heeft. De dader zal wel degelijk, psychisch gestoord of niet, door de omstandigheden mede tot zijn daad komen.

Maar redelijker is te redeneren: er is hier een gemeenschap. Deze moet ik beschermen. Het gaat mij niet om een bestraffen van een misdaad, het gaat mij om het voorkomen van misdaden. Dit is allen mogelijk, wanneer de misdadiger streng wordt aangepakt, hoe dan ook.

Ik beseft, dat hier veel tegenin te brengen is. Ik hoor de psychologen onmiddellijk in verweer komen en met veel gezag spreken over de kwalen, die overal bestaan en dit alles veroorzaken, terwijl ik de sociale hervormers onmiddellijk de vele feilen, die de maatschappij aankleven, breed zie uitmeten als verontschuldiging.

Van hun standpunt uit hebben zij gelijk. Maar hun standpunt kan alleen betekenis hebben binnen het kader van een geheel, niet als afzonderlijke waardering per geval. Daarom ontbreekt volgens mij iemand, die een voldoende gezag bezit om duidelijk en voor een ieder aanvaardbaar te stellen: Jullie hebben met je argumenten gelijk, lieve mensen. Maar wij mogen van een gelijk, dat wij op een bepaald punt hebben, niet willekeurige personen het slachtoffer maken. Wij mogen de gemeenschap niet vragen onredelijke risico's te dragen, omdat wij vanuit ons specialistisch standpunt redenerende, op een bepaald punt gelijk hebben.

Wanneer een dergelijke persoon zou komen, zou er waarschijnlijk wel het een en ander veranderen. Ik kan begrijpen, dat er veel mensen zullen zijn, die een dergelijke verandering in de richting van grotere striktheid niet aangenaam zullen vinden. Maar wanneer een dergelijk optreden van de gemeenschap tegenover misdadigers beperkt blijft tot degenen, die grove ingrepen in leven en vrijheid van handelen van anderen plegen, zo meen ik toch, dat niemand terecht bezwaar kan hebben tegen een strikte bescherming van de gemeenschap.

Zeker, men zou slechts in enkele opzichten strenge regels moeten stellen en in andere opzichten de mensen meer overlaten aan hun eigen verantwoordelijkheden, hen grotere vrijheid van handelen gevende. Maar dit zal nooit bereikt worden, tenzij er iemand komt, die voldoende gezag bezit, om alle anderen duidelijk te doen beseffen, dat dit noodzakelijk is, juist omdat de maatschappij ook de mogelijkheid moet hebben de onvermijdelijke veranderingen door te maken, zonder dat wetten enz. hierbij een

rem vormen .

Nogmaals: het gaat er niet om met wetten en argumenten de maatschappij te veranderen. Dat gebeurt vanzelf wel. Het gaat er volgens mij vooral om een situatie te scheppen, waarin die onvermijdelijke veranderingen zich zó kunnen voltrekken, dat zo weinig mogelijk mensen hier ondanks zichzelf het slachtoffer van worden.

Dit kan gezag mogelijk bereiken. Macht echter zal dit nooit waar kunnen maken. Macht kan de doodstraf instellen, misdadigers onthoofden enz. Maar macht zal niet bereiken, dat er minder " misdadigers" komen.

Zeker, het is denkbaar, dat iemand de macht grijpt en zich van voldoende machtsmiddelen voorziet om zelfs iemand, die maar een paar centimeters verkeerd geparkeerd staat, meteen de gevangenis in te gooien. De vraag is alleen, wat men daarmee bereikt. In de praktijk zal dit niet veel zijn.

Zeker, de mensen zullen voorzichtiger worden. Maar hun mentaliteit zal daarmee toch niet wezenlijk veranderen, ten hoogste veranderen hun gewoonten iets. Mentaliteit kun je alleen veranderen, wanneer de invloed van een persoonlijkheid uitgaat en de mens tot een innerlijk besef van de noodzaak tot veranderen brengt.

Een van de meest opvallende persoonlijkheden van de laatste tijd was paus Johannes. Hij was een katholieke paus, wat betekent, dat hij volgens de leerstellingen ex cathedra onfeilbaar was en de meest verheven persoonlijkheid in het christendom was.

Deze mens was een persoonlijkheid. Hij straalde iets uit en probeerde steeds weer duidelijk te zijn en reëel te handelen.

Het gevolg was, dat deze paus niet alleen door de katholieken of zelfs alle christenen, maar ook door zeer vele niet-christenen werd vereerd. De man had een zodanig gezag, dat zijn daden, woorden, een weerklank vonden en uitwerking hadden in milieus, waar men zijn geloof niet deelde en mogelijk niet eens christen was.

Nu stel ik de huidige paus Paulus daar tegenover. De man heeft dezelfde positie. Hij is zeker ook een goed mens. Maar er ontbreekt hem iets, dit uitstralende, deze eenvoud, die Johannes de mogelijkheid gaf de mensen te doen delen in al, wat er in hem leefde, de wisselwerking die het mogelijk maakt geen wetten en regels met macht op te leggen, maar alles samen te vatten om zo een innerlijke eenheid te vormen, blijkt bij Paulus afwezig te zijn.

Het resultaat is, dat bepaalde conflicten niet slechts in de katholieke roomse kerk, maar ook daar buiten, weer feller zijn opgelaaid, terwijl het gezag van de kerk taant. Het gezag, dat de overgangspaus Johannes had, is grotendeels teloor gegaan.

Toch kan men stellen, dat geen van beide pausen over werkelijke macht beschikken, anders die van hun kapitalen en de geloofsaanvaarding van hun gezag door medemensen.

Johannes had gezag. Zijn woord telde. Wat voldoende moet zijn om u duidelijk te maken, hoe belangrijk het is, dat er in elke gemeenschap een werkelijk gezag bestaat, een op persoonlijk aanvaarden en vertrouwen gebaseerd samengaan. Geen " Ik zeg het, dus zo is het en u hebt dit maar te aanvaarden" , maar een overtuiging, die, van de persoonlijkheid uitgaande, je doet geloven in je eigen mogelijkheden, zo goed als in de gemeenschap, waarvan je deel uitmaakt.

De aanvaarding is het belangrijkste bij gezag. In de kind-ouder relatie wordt dit eens te meer duidelijk. Want een kind zal niet elke beslissing, die de ouders nemen, zonder meer aanvaarden. Begrijpelijk.

Toch zijn er kinderen, die zozeer in hun ouders vertrouwen, dat zij, al pruttelene zij wel eens, toch aanvaarden wat de ouders stellen en zich, zelfs wanneer er geen onmiddellijke controle mogelijk is, of straffen kunnen dreigen, toch zo goed zij kunnen blijven houden aan de regels, die hun ouders hen hebben gesteld. Het gezag is gebaseerd op het besef van het kind: Mijn ouders, vader, moeder, wil het goede voor mij en weet het beter dan ik.

De tegenstelling vinden wij bij de ouders, die, zoals menige moderne regering, werken met spionage - controle van zakken, schooltas, enz. - de kinderen snel tot de orde roepen door een lef uit te delen en strenge geboden en verboden uitvaardigen, die korte tijd later zonder enige reden weer worden opgeheven of veranderd. Dergelijke ouders hebben, dank zijn de sociale structuur van heden, macht over hun kinderen. Maar gezag zullen zij niet bezitten. Volgens de kinderen is de ouderlijke macht in dergelijke gevallen gebaseerd op het vermogen van ouders, het leven van hun kinderen ondragelijk te maken.

Het kind voegt zich in dergelijke gevallen alleen, zover als dit werkelijk onvermijdelijk is, maar blijft in feite opstandig, heeft geen begrip voor de eisen en besluiten van de ouders en zal zich steeds weer op enigerlei wijze aan de ouderlijke macht trachten te ontworstelen.

Ook hier treft u weer zeer duidelijk de verschillen aan, die bestaan tussen macht en gezag. Wilt U hierop reageren?

x Hebt U een voorkeur voor gezag?

- Ik heb voorkeur voor gezag, maar dan wel het spontane gezag. Ik heb dus zeker geen voorkeur voor verschillende machtsstructuren en acht dezen gemeenlijk uit den boze. Maar ik voel toch wel zeer veel voor het overwicht, dat een persoonlijkheid t.a.v. andere personen kan bezitten en wel op zodanige wijze, dat hij in zichzelf de synthese kan worden van degenen, die hem volgen en gelijktijdig daarbij zijn volgelingen een orde kan geven, waarin zij zichzelf dermate duidelijk terugvinden, dat hierdoor een werkelijk samenleven en werken mogelijk wordt.

x Is gezag aangeboren?

- Gezag kan aangeleerd worden. Maar wanneer je het wilt aanleren, zijn er enkele punten, die de meeste mensen toch te zwaar vallen.

Gezag kan alleen berusten op eerlijkheid. Daar, waar je oneerlijk bent, zul je op de duur altijd een keer betrapt worden, waardoor alle respect teniet wordt gedaan en wel sterker, naarmate men u meer vertrouwd, zodat alle gezag onmiddellijk verdwijnt.

In de tweede plaats moet je steeds zo bereid blijven bij alle reacties zó te handelen, dat anderen kun begrijpen, waarom je een bepaalde beslissing neemt, zelfs wanneer zij de redenen voor het nemen van die beslissing slechts ten dele kunnen volgen.

In de derde plaats moet je over voldoende kennis en inzicht beschikken, zodat je niet slechts besluiten neemt voor anderen en hen vertrouwen inboezemt, maar bovendien nog in

zo grote mate een synthese vormt van de inhoud en wens van de anderen, dat het hen duidelijk wordt bij elk besluit: dit is iets, waarmede mijn persoonlijkheid vrede kan hebben, dit heeft ook betekenis voor anderen, zodat wij deze weg allen tesamen kunnen gaan. Later zullen wij dan desnoods wel weer verder zien.

Zeker, gezag omvat dus een mate van kompromis: het kompromis, dat ontstaat door het samenvatten van alle meningen en vooral neigingen, die je tracht onder te brengen in een enkele gemeenschappelijke bestreving.

Dit is aan te leren, maar alleen met zeer veel moeite. Er worden wel mensen geboren, die een soort overwicht op anderen a.h.w. aangeboren is. Maar dit overwicht kan zich voor hen alleen ontwikkelen tot gezag, wanneer zij inderdaad kennis opdoen en zo een meerwaardigheid bereiken in de ogen van anderen, terwijl zij gelijktijdig vertrouwd worden door anderen.

Belangrijk is hierbij ook, dat zij het vertrouwen, dat door anderen in hen gesteld wordt, door hun handelen steeds weer rechtvaardigen.

Dan pas wordt een aangeboren overwicht tot een werkelijk gezaghebben. Is dit voldoende?

x Krijg je gezag ook door zelfdiscipline?

- Ik meende duidelijk gemaakt te hebben, dat je nooit werkelijk gezag kunt bezitten zonder grote zelfbeheersing, En dit impliceert volgens mij zelfdiscipline.

Want wanneer je geen zelfdiscipline bezit, zul je nooit in staat zijn de meningen van anderen steeds op te nemen en samen te vatten en altijd weer rekening te houden met het belang van allen. Dan ga je steeds weer uit van eigen belang of eigen preferentie. Zo beschaam je dan steeds weer de verwachtingen van anderen en zul je een eventueel gezag nooit langere tijd kunnen bezitten.

x Moet je zelfvertrouwen hebben?

- Zonder dit zul je nooit gezag over anderen uit kunnen oefenen, dat is wel duidelijk. Want hoe zouden anderen vertrouwen in je kunnen hebben, wanneer je kennelijk jzself niet eens vertrouwt?

Toch is dit zelfvertrouwen gebaseerd op zelfkennis en dus iets anders dan de zelfoverschatting, die vele mensen tonen en die door hen - en soms ook anderen - verkeerdelijk voor zelfvertrouwen aanzien.

x Churchill en De Gaulle waren nemsen met mogelijk heel veel zelfvertrouwen, maar volgens mij nu niet bepaald figuren, die een synthese in de maatschappij bewerkstelligden.

- De Gaulle had zoveel invloed, dat hij zelfs het denken en gedrag van zijn tegenstanders beïnvloedde - wat nu nog blijkt uit de gedragingen van b.v. de kommunisten en de socialisten.

Hun entente, maar ook hun ontwikkeling tot een typisch franse vorm van kommunisme en socialisme, werd eerst mogelijk door het optreden van de Gaulle. Hiermede schied de man een eenheid van ontwikkeling in zijn gemeenschap, die zelfs verder reikte, dan hij zelf ooit zou hebben gewenst.

Zoals voor Engeland kan worden gesteld, dat niet alleen de samenwerking van de engelsen en zelfs van de verschillende wapens tijdens de oorlog door hem werd mogelijk gemaakt, maar dat hij zelf kort voor het einde van de oorlog en in de tijd

kort na de oorlog door zijn wijze van optreden een inspiratie vormde, die nu nog de basis vormt van het optreden van de vakbonden aldaar - iets wat hijzelf ook wel niet bedoeld of gewenst zal hebben. Zijn wijze van denken, reageren en optreden speelt dus ook nu nog in Engeland een grotere rol, dan u schijnt te beseffen.

Zo bezien blijken dergelijke figuren een synthese te bewerkstelligen in en rond zich, die verder reikt dan hetgeen zij zelf willen en soms zelfs in zijn gevolgen strijdig blijkt met hun bewuste bestrevingen.

Mijn stelling was, dat mensen met gezag een synthese vormen van al, wat in hun omgeving of gemeenschap een rol speelt. Ik heb niet beweerd, dat die tegenstellingen daarmee ook ophouden te bestaan, maar stelde slechts, dat ondanks die tegenstellingen een gezamenlijke manier van handelen ontstaat, die tijdelijk voor allen aanvaardbaar is.

Het wonderlijke is hierbij overigens, dat dergelijke tegenstellingen in een gemeenschap in de praktijk elkaar blijken aan te vullen en zo door hun bestaan een grotere waarde aan het geheel geven, dan zonder dit mogelijk zou zijn. Maar dan wel alleen, zolang er een gezag blijft bestaan, dat voor beide zijden aanvaardbaar is. Zodra dit gezag wegvalt, of door macht vervangen wordt, blijken de beide groepen onmiddellijk weer elkaar naar de keel te vliegen, al hebben zij ook in die periode van tijdelijke eenheid met anderen wel veel geleerd en zullen hun wijze van handelen en denken in die periode veranderingen ondergaan hebben.

In de praktijk blijkt helaas, dat groepen met tegengestelde inzichten bij het wegvallen van een bindend gezag onmiddellijk elkaar zodanig gaan bestrijden, dat zij alle ontwikkeling, ook die welke zij voorstaan en van node hebben, onmogelijk maken.

Is dit voldoende?

x Gezag bestaat dus volgens u alleen, wanneer anderen aanvaarden, dat degene, die dit gezag heeft, meer weet en kan, dan men zelf kan of weet. Maar wanneer men zelf meer inzicht krijgt blijkt mogelijk, dat de drager van het gezag nog minder weet of minder inzicht heeft dan jij.

- Dan valt het gezag onmiddellijk weg. Gebonden aan personen is gezag een tijdelijke zaak, alleen op persoonlijke basis kan werkelijk gezag bestaan; gezag is dus altijd eindig.

De noodzaak van gezag binnen de gemeenschap is echter een voortdurende noodzaak. Dit betekent, dat, waar geheel geen gezag meer bestaat, een verval van de gemeenschap altijd zal volgen. De instellingen van die gemeenschap zullen niet meer functioneren. Zonder deze verbindende waarde zullen de mensen elkaar aanvallen en trachten te verscheuren, alsof zij verscheurende dieren en geen mensen zouden zijn.

Ik kan mij realiseren, dat veel mensen tegen alle gezag zijn. Maar volgens mij komt dit voort uit een eigen minderwaardigheidsgevoel: men beseft zelf nooit op basis van eigen kwaliteiten gezag te kunnen verwerven.

Anderen weer zullen stellen, dat gezag, wat voor hen kennelijk identiek is met macht, ten koste van alles moet worden gehandhaafd.

Dergelijke mensen verdedigen het bestaan en werken van

instellingen als de Cia, deuxième bureau, Bvd. Zij stellen, dat een ingrijpen in het geheim van dergelijke instellingen in het leven en werken van de mensen in andere landen gerechtvaardigd is, als zijnde belangrijk voor eigen staat en welvaart.

Maar de praktijk bewijst hun ongelijk naar ik meen steeds weer: Werken die je ook achteraf, nooit toe durft geven, zijn en blijven gevaarlijk en onjuist.

Ik kan mij voorstellen, dat men soms maatregelen moet treffen of dingen moet doen, voor een ieder weet, wat je gaat doen. Anders kun je dan niet meer slagen. Maar achteraf zou men voor alles, wat men doet of heeft gedaan, toch uit moeten kunnen komen. Op het ogenblik, dat je in 'n voortdurend toenemende oneerlijkheid manipulaties blijft verrichten, krijg je te maken met een machtsstructuur, die gebaseerd is op onrecht en het in stand houden van de illusie van een rechtvaardigheid, die in feite niet bestaat. Wat onaanvaardbaar is volgens mij.

Maar dit is iets anders dan de algehele vrijheid, die sommige mensen ten koste van anderen en ondanks hun taak voor zich plegen op te eisen.

Ik hoorde, dat soldaten bij u overwogen te gaan staken, omdat zij een betere vergoeding willen hebben voor lange dienst. Ik beseef wel niet, wat dit betekenen moet, omdat in mijn tijd soldaten 24 uur in dienst waren, elke dag weer, maar goed.

Ik vraag mij dan af, of een leger, dat op een dergelijke z.g. democratische wijze probeert te functioneren, nog recht van bestaan heeft. Want het ontbeert de slagvaardigheid en slagkracht, die nodig is en kennelijk ook de eenheid tussen leiding en soldaten, die mij noodzakelijk lijkt, indien een leger als wapen werkelijk bruikbaar zijn.

De mentaliteit in het nederlandse leger impliceert volgens mij niet, dat nederlanders slechte soldaten zouden zijn, maar het toont gelijktijdig aan, dat uw land niet beschikt over een leger, dat zodanig sterk voor verdediging enz. is, dat het de grote offers waard is, die de gemeenschap daarvoor moet brengen.

Ik wijs hierbij niet slechts op het ontbreken van een voldoende gezag en motivering. Ik vraag mij vooral ook af, wat er gaande is onder de mensen, wat er aan de hand is. Ik vrees, dat in mij ogen steeds weer het ontbreken van werkelijk gezag bij de machthebbers en hun vertegenwoordigers een grote rol speelt.

Het is voorgekomen, dat twee oudere agenten, die geen wapens trokken of iets dergelijks, een massa van 1200 betogers er toe brachten hun weg zodanig te wijzigen, dat geen konflikt tussen demonstranten en gemeenschapsbelangen bestond. Deze agenten hadden volgens mij op dat ogenblik gezag. Zij vertegenwoordigden volgens mij dan ook waarlijk het openbaar gezag.

Een tweede, vergelijkbaar geval is bekend, waarbij de agenten, die optraden, kennelijk wat driftiger waren aangelegd. Zij gevoelden zich onmiddellijk door de eisen van de demonstranten beledigd, begonnen luidkeels bevelen te geven. Daarna riepen zij hulp in van anderen, terwijl zijzelf de wapenstok reeds trokken. Het resultaat was een kleine veldslag tussen rond 100 agenten en rond 1400 demonstranten. Dit was machtsverstoon, dat echter van alle werkelijk gezag ontbloot was. Gezien de wijze, waarop het konflikt ontstond, was er m.i. zelfs sprake

van machtsmisbruik.

Ik wilde echter duidelijk maken: communicatie is inhaerent aan gezag, gebrek aan communicatie is inhaerent aan elke machtsstructuur. Zo bezien is er op het ogenblik betrekkelijk weinig gezag op de wereld. Er zijn maar weinige landen, waarin een persoon aan het hoofd staat, die zo zeer door zijn volgelingen vertrouwd wordt, dat men zich niet eens afvraagt, of het wel de moeite waard is een offer te brengen of niet, maar men eenvoudig samenwerkt om een gesteld doel te bereiken. Enkele van die personen tref je nog wel aan. Een van hen is Koning Hassan. Maar bij de meeste staten, of zij zich nu diktaturen of democratiën noemen, blijkt, dat de machthebbers zich alleen kunnen handhaven door het onderdrukken van allen.

Dit betekent, dat overal een verzetsstemming heerst, ook wanneer die niet tot uiting komt in een verzet tegen het bestaande regime. Een aardig voorbeeld is Rusland. Wanneer u ooit in een grote stad in Rusland zoudt komen, moet u vooral goed op de mensen letten. Die zien er nors, wat onvriendelijk uit. Zij zijn vaak zonder kenbare reden wat haastig. Het lijkt er soms zelfs op, dat zij geen tijd hebben om met elkaar een echte samenleving te vormen. Uitzonderingen zie je vooral bij de kinderen. De volwassenen blijken niet in staat zich volledig te ontspannen. Er schijnt altijd een dreiging op de achtergrond te zijn, die je als buitenstaander verder niet kunt definiëren.

Dit is het gevolg van mensen, die leven onder een macht, waarvan geen voldoende gezag uit kan gaan. Op het ogenblik, dat het geloof, dat praktisch alle russen in het kommunisme hebben, de maatstaf wordt voor de aanvaarding van een bepaalde leiding, zou er geen machtsvertoon enz. nodig zijn. Dan zou het volk zelf de macht vormen.

Daar dit vertrouwen niet feitelijk schijnt te bestaan, is het noodzakelijk een vorm van macht te hanteren, die onderdrukking kan lijken in de ogen van buitenstaanders. Conclusie: werkelijk gezag ontbreekt hier.

In de komende tijd zal dit nog wel wonderlijke gevolgen kunnen hebben. Ik ben geen profeet. Volgens mij zal de huidige status quo nog rond 10 jaren in Rusland gehandhaafd worden. Dan, vermoedelijk in April, zal het volk in opstand komen op een bloedige wijze. Let wel: geen opstand tegen het kommunisme, maar tegen een systeem. De leer blijft buiten beschouwing.

U wilt weten waarom? Wel, omdat het gezag ontbreekt. Stalin had dit gezag wel, al was hij vertegenwoordigervan Mars, van strijd en hardheid. Hij was echter een persoonlijkheid. Daarvoor ontleende hij zijn macht meer aan de verering door het volk dan aan feitelijke machtsmiddelen - ofschoon hij dezen zeker niet schuwde, vooral om mensen te beheersen in zijn naaste omgeving.

De leiders van heden hebben meer vertrouwen in hun eigen omgeving, maar zijn niet in staat het volk zodanig te bezielen, dat het daardoor tot een vrijwillige aanvaarding van bestaande kondities komt en geen vrijwillige samenwerking op elk terrein waar wil maken.

Ik wil u nog even wijzen op enkele eigenaardige verschijnselen in uw eigen land, voor ik besluit. Het zal u opgevallen zijn, dat steeds meer actiegroepen zich verzetten tegen officiële plannen voor wegenaanleg, huizenbouw e.d.

Dit betekent, dat het gewone volk een groot wantrouwen heeft tegenover degenen, die dergelijke besluiten nemen. Het duidt aan, dat er geen of onvoldoende werkelijk gezag bestaat.

Wanneer studenten alles willen regeren op hun eigen universiteiten, inclusief studieduur enz., zo wordt duidelijk, dat er iets ontbreekt. Men heeft kennelijk geen vertrouwen meer in de eigen alma mater en geen vertrouwen in het systeem van onderricht, dit ofschoon men wel degelijk bereid is van alle daaraan verbonden voordelen te profiteren. Geen voldoende gezag dus. Wanneer er een werkelijk gezag aanwezig zou zijn, zou ook een synthese van voornemens en bestrevingen tussen leiding en studenten mogelijk moeten zijn.

De student zal in een dergelijk geval het gezag aanvaarden en handhaven, omdat hij voelt, dat het studiesysteem in grote lijnen voor hemzelf, zijn studie, zowel als voor de gemeenschap de beste mogelijkheden biedt.

Er is weinig vertrouwen te vinden in de wereld, op welk gebied of in welk land men ook ziet. Feitelijk gezag is onmogelijk. Volgens mij hebben wij dan te maken met een door oude reglementen uiterlijk nog beheerste anarchie, die voortdurend sterker de regels zal gaan domineren en daarmee voor de sociale en economische samenhangen, ook steeds meer destructief zal gaan werken.

Het mogelijke wordt onmogelijk gemaakt in deze dagen, omdat er geen voldoende wederkerige erkenning en samenwerking bestaat en geen voldoende gezag bestaat om gezamenlijk snel tot een beslissing te komen in de zekerheid dat dit inderdaad de beste weg is.

Wanneer uw eigen land het volgende jaar toch nog wat meer werkelozen telt dan in het afgelopen jaar, wanneer uw land in vele opzichten in grotere moeilijkheden komt te verkeren, dan deskundigen en politici zelfs maar voor zich toe willen geven, moet u zich het volgende herinneren:

Dit alles was niet noodzakelijk, niet onvermijdelijk. U hebt door een gebrek aan samenwerking, maar ook door het ontbreken van een werkelijk gezag, dit alles zelf tot stand gebracht.

Daarom durf ik te zeggen, dat de functie van gezag in de maatschappij betekent: het samenhouden van de delen van de maatschappij op zodanige wijze, dat zij, zonder hun eigenschappen te verliezen, te samen gunstig en juist kunnen functioneren.

Het gezag is de specie, waarmee de losse stenen van de gemeenschap worden samengekit tot één machtig bouwwerk, waarin het goed is te wonen.

Dit is het einde van mijn inleiding, vrienden. Na de pauze bent u welkom met uw commentaren, opmerkingen en vragen.

Tot straks.

-0-0-0-0-0-

Goedenavond, vrienden.

U krijgt nu de kans replek te leveren.

x Kan men een persoonlijk gezag verruimen door zich open te stellen voor datgene, wat men nog niet bewust weet?



- Een moeilijke vraag: Je weet niet, wat je niet weet, dus hoe kun je weten, dat je je openstelt voor dat, wat je niet weet?

Bovendien meen ik, dat een je openstellen wel bij kan dragen tot het zelfvertrouwen, waarop gezag toch mede gebaseerd is, maar het is niet het gezag zelf, wat je zo versterkt.

x Ik bedoel: in een meer-dimensionale toestand komen, waardoor men inspiratie krijgt om zijn gezag te versterken.

- Ik weet heus wel, wat u bedoelt. Maar wanneer wij spreken over gezag, zoals wij dit in deze lezing gehanteerd hebben, dan maakt het geen enkel verschil uit, of je je 3, 4, of 5-dimensionaal openstelt. De werking blijft, materieel gezien, precies dezelfde zaak. Want gezag komt niet alleen uit u voort, maar is in feite een relatie tussen u en anderen.

Ik begrijp wat u wilt: u wilt meer geestelijke elementen bij het onderwerp betrekken. Maar is dit reëel? Wij kunnen natuurlijk gaan spreken over b.v. het gezag van God. Maar wat is die God dan? Zoals wij hem menen te kennen, is hij ongetwijfeld mythos.

O, er zal iets zijn, dat meer is dan alles, wat wij kennen en mogelijk is dit God. Zeker kun je daarvan niet zijn. Maar waarom is God voor zovele mensen het hoogste gezag? Omdat zij hun eigen fouten en tekortkomingen, hun onbekwaamheid ook, zien aangevuld door dit wezen, waarvan men veronderstelt, dat het er is en op een bepaalde wijze functioneert.

Neem aan, dat u zich wilt openstellen voor dit wezen. Dan doet u dit in feite t.a.v. de kosmos. U verkrijgt dan niet inspiraties, waardoor u meer gezag verwerft. U krijgt alleen meer innerlijk evenwicht, meer zelfverzekering. Dit zelfvertrouwen is natuurlijk van belang, omdat het ons kan helpen een gezag te ontwikkelen, of een gezagsverhouding bewust te aanvaarden en ons bevrijdt zowel van ons gevoel, machteloos te zijn, als van de neiging om naar macht te streven.

Hoe juist dit ook is, toch kun je volgens mij niet terecht stellen: je verwerft een uitbreiding van gezag door je open te stellen, of krachtens inspiratie uit de geest.

Op het ogenblik, dat je je gaat beroepen op inspiraties, die je uit de geest krijgt, neemt gemeenlijk je werkelijk gezag voortdurend af, tenzij je eerst je eigen vertrouwen in God of de geest en de werkingen daarvan eerst aan anderen kunt overdragen. Inspiraties zijn voor de meeste van uw medemensen, zoals u moet bescffen, eerder een reden om meer kritisch te worden, dan een reden om uw gezag nu opeens te aanvaarden.

Maar voor iemand, die gezag heeft, zal zijn vermogen tot snelle en juiste synthese van alle hem beroerende feiten een grote rol spelen. Indien openstelling een groter innerlijk evenwicht geeft en eigen gevoeligheid niet beperkt of te zeer eenzijdig richt, lijkt mij het mogelijk, dat je met die synthese langs deze weg ook verder kunt komen.

Besef dat wij, wanneer wij met onze medemensen in contact treden, wij nooit te maken hebben, met hetgeen zij zeggen, maar met hetgeen zij zijn. Wat een grote moeilijkheid is, omdat de meeste mensen het ene zeggen en het andere zijn.

Openstellen zal, middels onderbewustzijn en enkele van je geestelijke voertuigen, de mogelijkheid bieden meer van de

werkelijkheid op te nemen.

Je kunt die dan wel niet omschrijven, maar de kans is groot, dat je besef een soort bevooroordeelheid verwerft op basis der waargenomen werkelijkheid. Hierdoor beantwoordt je als mens mogelijk meer aan de werkelijke omstandigheden en personen en zul je, ongeacht hetgeen zij zeggen, juist reageren, waardoor je in hun ogen zeker gezag bereikt.

x Gezag berust op 3 peilers: Kennis, zekerheid en begrip.

- Ja. Ongetwijfeld. Waar kennis aanwezig is en geen begrip tegenover anderen, kun je hieraan geen gezag ontleen, daar je kennis door gebrek aan begrip voor de ander niet goed overdraagbaar wordt en ook niet juist te demonstreren is.

Is er geen zekerheid, dan durf je met je kennis meestal niets te doen.

Heb je begrip en zekerheid, maar bezit je geen kennis, dan kun je evenmin gezag verwerven, daar je niet beschikt over voldoende feitenmateriaal om juist te reageren en de reacties en mogelijkheden van de wereld juist in te schatten. Want vergeet niet, dat gezag wel degelijk impliceert, dat jij ook beslissingen moet nemen, niet alleen maar datje een synthese bent. In je besluiten verwoordt je a.h.w. de synthese van hetgeen je voelt, dat allen rond je in wezen zijn.

Het gestelde is dus duidelijk. Overigens wil ik nog opmerken, dat gezag soms ook op mythen gebaseerd kan zijn. Een koningshuis bestaat gemeenlijk niet uit werkelijk bijzondere personen. Toch blijft het steeds van belang en zullen minder ernstige konflikten voorkomen in een koninkrijk dan in een republiek. De reden is de mythe van het koningshuis, waardoor de mensen meer geneigd zullen zijn een oplossing in samenwerking te zoeken en minder snel een algehele kontestatie als maatschappelijk model wordt gekozen.

x Zijn er kosmische tendenzen aan te wijzen, waardoor juist in deze tijd in zovele landen gezagscrises optreden?

- Ja. De afgelopen periode was die van het vissentijdperk. Afgelopen is natuurlijk niet geheel juist, want de invloed daarvan werkt nog door tot rond 2100. Maar wij krijgen in toenemende mate te maken met de invloeden van aquarius.

Een gezagscrisis ontstaat gemeenlijk op een ogenblik, waarop de bestaande gezagsstructuur niet meer in staat is zich aan de veranderingen van mentaliteit en geestelijke veranderingen aan te passen.

Dat is overal nu het geval. Zelfs de mensen, die progressief denken te zijn in deze dagen, breken gemeenlijk meer af, dan zij ooit op kunnen bouwen. Zij denken te materialistisch.

De reden is, dat wij te maken krijgen met droombeelden en idealen, die reeds tot de aquariuscyclus behoren, terwijl wij nog steeds benaderingen van die denkbeelden en methoden tot verwerkelijking van denkbeelden zien gebruiken, die wel degelijk thuishoren in het aflopende vissentijdperk.

De aflopende tendens is en blijft materialistisch, wat betekent, dat er niet wordt geloofd in een innerlijke verandering, ook al propageert men die wel. Men gelooft, dat de werkelijke verandering opgelegd moet worden en dus van buitenaf moet komen.

En probeert de veranderingen aan anderen op te leggen in

plaats van anderen de kans te geven in zich een besef van de noodzaak tot veranderen te verwerven.

Dit impliceert dus, dat in deze dagen een ieder op zijn wijze bezig is anderen te dikteren, hoe zij zouden moeten leven en handelen.

Lach nu niet, wanneer ik stel dat b.v. een sociale werker, die in opstand komt tegen bepaalde bouwplannen door zijn wijze van actievoeren in feite probeert zijn inzichten aan anderen op te leggen - of hij dit nu toegeeft of niet. Want hij kan nu wel de mond vol nemen van democratische besluitvorming, maar wanneer het er op aan komt, is hij alléén maar bezig om zijn zin ten koste van alles door te zetten, wanneer hij de kans krijgt.

Of zo iemand iets dergelijks nu terecht of ten onrechte doet, is van tweede orde. Daarover kun je eventueel strijden. Zeker is, dat de man zich gezag probeert te verschaffen en bovenal probeert zich als bezitter van macht te manifesteren. Opvallend is hierbij, dat zo iemand steeds weer pretendeert een gezag te bezitten en een invloed te hebben, waarvan het lang niet zeker is, dat hij in feite ook maar iets bezit.

De bedoelingen kunnen goed zijn, zullen ook wel goed zijn. Maar men gebruikt dan toch maar methoden, die tot het vissentijdperk behoren.

Je kunt het wat scherper stellen door te zeggen, dat de roofriddermentaliteit bij vele weer ontwaakt, nu zij innerlijk de noodzaak tot verandering en geestelijke vernieuwingen beginnen aan te voelen of te beseffen.

Zelfs het denken, de feiten, worden alléén materieel benaderd en in de komputer gestopt. Met vreemde gevolgen, want geestelijke waarden en tendenzen kun je niet goed door die electronische gehaktmolens heendraaien.

Dit betekent weer, dat deze redelijke hulpmiddelen steeds minder betrouwbaar worden, omdat er een geestelijke verandering plaats vindt, die altans voorlopig niet in feiten weer te geven is, of volgens vaste maatstaven te waarderen zal zijn. Het gevolg is, dat statistieken onbetrouwbaar en onjuist worden, dat berekeningen t.a.v. de massa niet kloppen, omdat de mensen door innerlijke veranderingen een andere reactie vertonen, dan men redelijk gezien zou aannemen.

Dit impliceert weer, dat macht en gezag afnemen bij hen, die zich op oude waarderingen, oude methoden van massabeheersing e.d. verlaten. Daar anderen in diezelfde periode, gebaseerd op een geestelijk besef, zoeken naar macht en van alle hiaten in het systeem gebruik maken om dit systeem met zijn eigen methoden en middelen aan te vallen, ontstaat inderdaad overal steeds weer een gezagscrisis.

Deze is het gevolg van een poging, door vele verschillende groepen, de macht te grijpen en de mensen eigen inzichten als enige waarheid op te leggen. Het is duidelijk, dat hierdoor een steeds toenemende verwarring zal worden veroorzaakt, waardoor ook steeds meer mensen de neiging krijgen voor zich te grijpen naar iets, wat voor hen macht representeert en invloed betekent.

Nu reageren dergelijke mensen nog volgens een waardebeoordeling uit het vissentijdperk, zodat zij zullen zoeken naar het onrechtmatigverwerven van middelen. De lagere standen jatten, de z.g. hogere standen bevorderen liever de belangen van de een of andere

grote onderneming. Maar dat komt uiteindelijk toch weer op het zelfde neer.

Kort en goed, voor steeds meer mensen is er geen reden meer zich geheel aan gemeenschappelijke afspraken en regels te houden en er is in feite ondanks alle schijn van eenheid geen sprake van een werkelijk gemeenschappelijk streven.

Om een voorbeeld te geven: het beleid van uw socialistische regering is reeds meerdere malen vastgelopen op de eisen van de vakbonden, die zichzelf eveneens als ware socialisten beschouwen, ofschoon je het mogelijk beter arbeidskapitalisten zou kunnen noemen.

Hier ligt dus de werkelijke oorzaak van al die crises in de gezagsverhoudingen. Maar ik moet gaan afsluiten. Ik zie de werkingen van deze tijd over de gehele wereld steeds sterker tot uiting komen. Het valt mij op, dat slechts zeer weinig mensen er in slagen zich een werkelijk gezag te verwerven t.a.v. de omgeving, ofschoon gezag wel degelijk nodig is om in samenwerking tussen velen de veranderingen mogelijk te maken, die in deze tijd in elk systeem onvermijdelijk worden.

Ik besef, dat de nu bestaande tegenstellingen onvermijdelijk zijn, gezien de kosmische invloeden, die deze tijd mee bepalen. Er is een toenemend gebrek aan onderling vertrouwen. Werkelijk vertrouwen kan alleen dáár bestaan, waar een persoonlijke en kennelijke relatie bestaat, waarop je leert te rekenen. Papier en reglementen verbreken eerder vertrouwen. Gezag zal dus voorlopig beperkt blijven.

Ik stel verder, dat de inwerkingen van aquarius nog te veel in de materiële termen van de vissen worden vertaald. De broederschap, die aquarius brengt, kan niet vertaald worden in een zorgen, dat iedereen materiëel voldoende heeft door gemeenschappelijke voorzieningen. Broederschap veronderstelt een meer persoonlijke hulp, het brengen van offers voor elkaar, een bewust aan elkaar hulp verlenen in directe actie. Samen delen is de zaak van de delers onderling. Daarvoor is een wettelijke en algemene regeling niets eens mogelijk, laat staan noodzakelijk.

Op het ogenblik, dat de regel bestaat, wordt die regel in deze dagen zonder meer als een recht beschouwd. Dit recht kan ten hoogste zeer betrekkelijk verkregen worden. U leeft in een wereld en tijd, waarin de mensen ondanks zichzelf zich als parasieten t.a.v. de gemeenschap gaan gedragen, terwijl zij gelijktijdig alle waarden van die gemeenschap - mogelijk met de beste bedoelingen - ondermijnen. Wat onaanvaardbaar is vanuit elk stoffelijk systeem.

Geestelijk bezien is dit alles wel nuttig, omdat het meer momentum geeft aan de omwentelingsprocedure, die zich afspeelt.

Ten laatste: Mensen moeten leren denken. Maar dan moeten zij niet leren denken aan hun eigen belangen - wat de mensen op het ogenblik voornamelijk wordt voorgehouden. Zij moeten leren denken over het geheel van de bekende feiten, over de toestanden, zoals die nu bestaan. Dan eerst kan er een nieuwe wereld ontstaan, waarin weer werkelijk gezag bepalend zal zijn en machtsmiddelen niet meer misbruikt worden.

Goeden avond.

d.d. 5 maart 1976